

**Remissyttrande:
Gemensamma riktlinjer för handläggning av art skyddsärenden i skogsbruket
Diarienummer NV-08573-15**

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande: Gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket
Föreningen Naturbrukarna Sverige önskar härmed inkomma med yttrande rörande
”Gemensamma riktlinjer för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket”.

Föreningen:

Naturbrukarna Sverige är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening öppen för alla. Föreningens ideologiska värdegrund bygger på idén om att ett bärkraftigt brukande av naturresurser är förutsättningen för en hållbar framtid för nuvarande och kommande generationer. Genom en ökad förutsägbarhet i brukandet av naturen, på ett miljömässigt hållbart och långsiktigt sätt, garanteras såväl skyddet för naturens biologiska produktion som bevarandet av biologisk mångfald och värnandet om naturens upplevelsevärden, allt till gagn för hela samhället. Föreningens huvudsakliga uppgift är därmed att tillvarata miljöintresset, brukandet, bevarandevärdena och människans roll som en del av naturen och kulturen.

Innebörden av ovan portalparagraf är att föreningens inställning till brukande av naturen per definition är av godo eftersom att vi anser att själva förutsättningen för hög biologisk mångfald och ett införlivat generationsmål förutsätter långsiktigt lönsamma jord- och skogsbruk. Det bärkraftiga brukandet av naturresurserna är enligt vår mening en förutsättning för en hållbar framtid för nuvarande och kommande generationer.

Naturbrukarna Sverige
Box 1118
701 11 Örebro
Tfn 070-6789600

Org. nr 802464-9546
www.naturbrukarna.se
info@naturbrukarna.se

Remissyttrande:**Gemensamma riktlinjer för handläggning av art skyddsärenden i skogsbruket****Diarienummer NV-08573-15****Inledande diskussion**

Frågan om artskydd är i filosofisk andemening hur juridiken kan hjälpa människor att reglera sina handlingars påverkan på andra arter i ett mycket komplicerat ekologiskt system där en stor mängd variabler verkar.

Ur 1 kapitlet 1 § i Miljöbalken anges det att syftet med balken är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer ska *tillförsäkras en hälsosam och god miljö*. Vi förtydligar - hälsosam och god miljö.

Sett ur det större perspektivet ska den övergripande frågan alltid ställas vid brukande av naturen – leder den för tillfället planerade mänskliga störningen av en tänkt åtgärd i naturen till att nuvarande och kommande generationer inte tillförsäkras en god och hälsosam miljö? Om det inte förefaller som någon risk för den goda och hälsosamma miljön bör grundinställningen vara att störningen per definition är acceptabel enligt MB 1 kap 1§.

Det skogsbruk vi har idag är hållbart med stor hänsyn till såväl människa som natur. Naturbrukarna har stor tillit till skogsbrukaren och dennes vilja att efterlämna sig en brukad skog med hög biodiversitet med många ovanliga arter. Vi varnar för att ett bakslag i detta arbete om riktlinjer anammas. Således riskerar dessa riktlinjer att tvärt om att minska mångfalden i skogen vilket vi ser som djupt olyckligt.

Interna riktlinjer

Enligt vår erfarenhet är det alltid riskfyllt med myndighetsinterna riktlinjer inom ett område gentemot en befolkning eller grupp av dessa. Grunden till detta är att tjänstemän på myndigheter sätter sig till tolk av ett reglemente vilket egentligen är skickat att tolkas av domstol. Det föreligger således en jävig situation redan vid författandet av riktlinjerna. Denna fara nämns inte i dokumentet vilket kan bero på att insikten om risken helt enkelt saknas.

I Sverige åstadkommer vi lagar genom motionsrundor, förarbeten, interpellationer och expertkommittéer. Dessa leder fram till en regeringsproposition adresserad till riksdagen, landets högsta beslutande organ. Utifrån rättsfall får vi rättspraxis.

Vi önskar här lyfta fram ett exempel på ett liknande interndokument för att påvisa risken,

Remissyttrande:**Gemensamma riktlinjer för handläggning av art skyddsärenden i skogsbruket****Diarienummer NV-08573-15**

Skatteverkets nyligen framtagna förenklingsregler vid rationaliseringsförvärv vid reglering av skogsfastigheter. Några få tjänstemän lyckades med att i praktiken, genom att ta fram nya generella riktlinjer för hur lagrummet enligt dem borde tolkas, omöjliggöra nära nog all typ av rationaliseringsförvärv. Lagens intention är en helt annan men på grund av tjänstemännens val åsidosattes hela rättssystemet.

När en ny tolkning av lagrummet drivs igenom av tjänstemän på myndigheter i stället för jurister i rättssalen kan det få mycket långtgående negativa konsekvenser, inte bara för skogsägarna, utan för hela samhällskroppen. Resultatet av förenklingsdokumentet för rationaliseringsförvärv från Skatteverket är en ständig strid av överklaganden.

Pålaga, avgift eller skatt

Utifrån gällande skrivelse är det enligt oss att betrakta som att nära nog all typ av avverkningsanmälan kommer att bli belagd med en mer eller mindre systematisk avgift och därmed en fördyrning. Enligt Avgiftsförordningen är det nödvändigt (tillsynsutredningen) att avgifter förknippas med en motprestation. Den enda motprestation vi finner här är en godkänd eller avslagen anmälan vilket idag erhålls utan avgift. En uppörd utan motprestation är ingen avgift utan en skatt. Innebörden av detta är att myndigheterna här tar sig friheten att fatta beslut som enkom åligger Sveriges riksdag, fatta beslut om skatter. Att inte ens beröra denna högst otvetydiga konflikt är till synes minst sagt oroväckande. Är det fråga om en skatt för att få till stånd en avverkning är den olaglig.

Skyddet av äganderätten och näringsfriheten

EU-medlemsstaternas offentliga myndigheter är skyldiga att följa EU-stadgan när de genomför och tillämpar direktiven. Stadgans artikel 16 behandlar näringsfriheten, friheten att utöva en ekonomisk och kommersiell verksamhet. Stadgans 119 behandlar frågan om fri konkurrens. Den ovan nämnda skatten kan bli betydande för den enskilde brukaren vilken även sätter konkurrensen med brukare i andra länder ut spel.

I ljuset av ovan beskrivning är det i detta sammanhang besvärande att materialet inte hänvisar till mer än ett enda faktiska rättsfall, inga förarbeten eller kopplingar till andra länders arbetsätt. Det enda rättsfall man hänvisar till har i sin tur överklagats och beviljats resning. I detta läge har rättsfallet ingen legal innebörd men ger en förespegling om vad som är ”rätt”

Remissyttrande:**Gemensamma riktlinjer för handläggning av art skyddsärenden i skogsbruket****Diarienummer NV-08573-15**

för läsaren. I övrigt är det över lag många egna slutsatser. I texten finner man många meningar vika innefattar ord som ”kan användas, torde kunna, en tolkning och vilket bör.

Härskande idéer

Det är samma personer som författat dessa riktlinjer som ligger bakom den av skogsbrukarna kritiserade ”Rapport 7/2014”. Hela arbetet med artskyddsfrågan förefaller skötas inom en snäv grupp. Vi ser det som en risk att insynen och influenser utifrån via människor med skilda erfarenhet begränsas så kraftigt.

Tjänstemannaansvar

Tjänstemannaansvar innebär att en tjänsteman i offentlig förvaltning har ansvar för beslut, och kan bli föremål för disciplinåtgärder eller avsked vid förseelser. Ett samhälle där vi inte håller för sant att offentliga tjänstemän och myndighetsutövare försöker agera rättvist och efter lagens bokstav urholkas tilliten. Myndighetsutövare beslutar i detta fall om familjers och människors liv. Om dessa begår fel ska samhället sända en signal som kan återupprätta offren och inskräpa vilken betydelse uppgiften har. Men tjänstemannaansvaret har förminskats till en intern arbetsrättsligt fråga och därför kan dessa riktlinjer skapa monumentala problem. Enskild tjänsteman kan utifrån egen agenda med riktlinjerna som arbetsdokumentet ostört åsamka stor skada för den enskilde. De nya riktlinjerna ger tjänstemannen rätt utan rättslig prövning.

Valda synpunkter på riktlinjerna

Eftersom vi inte har för avsikt att svara på remissen i detalj då vår inställning alltså är av den sorten att rapporten om riktlinjerna inte är rättssäkert. Vi önskar dock flagga för några saker.

Sida 21

Utifrån vår horisont riskerar de allra flesta anmälningar att stanna vid ruta nummer fyra. Här föreligger en avsevärd stor risk när nitiska tjänstemän inte bara kan utan uppmanas att begära in kompletteringar alldeles oavsett om det föreligger möjlighet för ett artskyddsärende eller ej. Den omvända bevisbördan resulterar i att det är enkelt att begära kompletteringar från markägaren. På så vis blir det alltid brukarens fel vid ett eventuellt felbeslut. En kostnad som belastar skogsbrukaren vilken mycket väl kan betyda att en avverkning inte bedöms lönsam när kostnader och risker läggs samman.

**Remissyttrande:
Gemensamma riktlinjer för handläggning av art skyddsärenden i skogsbruket
Diarienummer NV-08573-15**

Sida 9

Det som nämns på sidan om EU-kommissionens vägledning saknar vi tydlig implementering av inte minst i skissen på sidan 21 speciellt vad gäller oavsiktlig förlust och generella hänsynsåtgärder.

Sid 9

Skrivningen ... *så länge det inte leder till en minskning av artens population på lokalen i fråga* (Handbok för artskyddsförordningen, Naturvårdsverket 2009:2)...

Utgår man från originaldokumentet (2009/147/EG) i stället för från den egna författade handboken finner man en annan skrivning. I direktivet nämns inte ordet "lokalen" alls. Det förefaller vara ett internt begrep. I direktivet använder man sig av ord som livsmiljö, utbredningsområde, biografiska regioner. Hela dokumentet bygger på uppfattningen att det handlar om "lokalen" vilket väl får ses som ett snävt geografiskt område medan direktivet talar om andra geografiska områden. Detta är enligt oss en direkt felaktig, möjligen avsiktlig, tolkning av direktivet och kräver sin förklaring.

**Remissyttrande:
Gemensamma riktlinjer för handläggning av art skyddsärenden i skogsbruket
Diarienummer NV-08573-15**

Slutord

Vi förkastar denna remiss i sin helhet.

- Införandet av riktlinjerna går inte i linje med miljöbalkens portalparagraf
- Ingen utredning är gjord av hur implementeringen av dessa riktlinjer eventuellt strider mot EU-stadgan artikel 16 och 119.
- Ingen utredning är gjord av hur implementering av dessa riktlinjer eventuellt strider mot Regeringsformen 2§ 17.
- Ingen utredning är gjord huruvida de kostnader som kommer med förslaget i sin nuvarande form är att betrakta som skatter och vara föremål för ett regeringsbeslut.
- Ingen utredning är gjord som redogör för hur egenkontrollen av riktlinjerna ska ske för att inte enskilda individer använder det för egen vinning.

Vår slutsats är att detta dokument är ytterligare ett i raden av exempel på hur landets förhållande till brukande av naturen inte är rättssäkert. Tolkningar av artskyddsreglerna, handhavandet och hur de ska tillämpas kan mycket väl vara ett helt annat än det här beskrivet.

Vi har en lag stiftad av landets högsta beslutande organ och det är den vi lyder under, inget annat. När rättsläget är osäkert kan och bör inte två statliga myndigheter gissa sig fram till hur lag och lagrum ska tolkas. Det är domstolarnas sak.

Vi föreslår att detta arbete läggs ut på en extern expertgrupp gärna med inblandning av internationella rättsexperter för området i stället för lekmän som äventyrar Sveriges enda hållbara bransch.

I händelse av att myndigheterna väljer att gå vidare med dessa riktlinjer överväger föreningen att vidta rättslig prövning för att rädda den svenska hållbara skogsbrukaren från detta rättsövergrepp.

För Naturbrukarna Sverige
Ordförande Rickard Axdorff